

Impressie informatiebijeenkomst herindelingsontwerp Vijfheerenlanden van 15 december 2016 te Vianen

Het ontwerp voor de herindeling voor de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden ligt sinds 1 december 2016 ter inzage. Er leven vragen over de gevolgen hiervan bij sommige inwoners, vragen als 'Waarom willen de drie gemeenten worden samengevoegd? Wat voor soort gemeente moet Vijfheerenlanden worden?' Tijdens drie informatieavonden gaven provincie Utrecht en de drie betrokken gemeenten Leerdam, Zederik en Vianen antwoord op deze vragen en verschaften zij toelichting op het herindelingsvoorstel. Hieronder een impressie van de bijeenkomst op 15 december 2016 in het Stadhuis van Vianen.

Burgemeester van Vianen, Wim Groeneweg, heet de circa 50 aanwezigen van harte welkom. Navraag leert dat circa tien van hen inwoner is van Vianen danwel vertegenwoordiger van een maatschappelijke organisatie zoals het Cultureel Platform. De burgemeester licht het doel van deze bijeenkomst toe en geeft aan dat alle vragen aan de orde kunnen komen. Mocht het niet lukken direct antwoord te geven, dan volgt het antwoord later per e-mail.

Gespreksleider Klaas Meester gaat in op het programma van deze bijeenkomst. Voor de toelichting zijn aanwezig Mariëtte Pennarts, gedeputeerde van het college van Gedeputeerde Staten van Utrecht en Hans Versteeg,

beleidsmedewerker van de provincie Utrecht. Ook present: gemeenteraadsleden en collegeleden van Vianen, Leerdam en Zederik, Statenleden van de provincie Utrecht en ambtenaren van de drie gemeenten en provincies Zuid-Holland en Utrecht.

Het verloop van de herindelingsprocedure

Gedeputeerde Mariëtte Pennarts legt in haar toelichting op het bestuurlijk proces van deze interprovinciale herindeling uit dat het gaat om een bijzonder fusietraject. Drie gemeenten hebben gezegd dat ze samen verder willen als de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden. Bijzonder is dat deze fusie twee provincies betreft. Dat maakt de rol van de provincie in dit proces groter.

De drie colleges van Leerdam, Vianen en Zederik hebben op 8 december 2015, na een uitgebreid en gezamenlijk onderzoek, de provincies Utrecht en Zuid-Holland gevraagd om een interprovinciale herindelingsprocedure Vijfheerenlanden te starten. Daarop stelden de Provinciale Staten van beide provincies een Interprovinciale Commissie (IPC) Vijfheerenlanden in. De opdracht: stel een herindelingsontwerp en herindelingsadvies op.

Na een periode van overleg met (buur)gemeenten en een aantal samenwerkingsverbanden en onderzoek bereikte de IPC helaas geen overeenstemming over de provinciekeuze. Desgevraagd wees de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) provincie Utrecht aan als partij om het herindelingsproces voort te zetten. Deze keuze werd ingegeven doordat de gemeenteraden van Leerdam en Vianen een voorkeur van indeling bij de provincie Utrecht hebben uitgesproken en de gemeenteraad van Zederik voor Zuid-Holland. Nadrukkelijk is gevraagd om een zorgvuldig proces in te richten en de belangen van Zuid-Holland en andere belanghebbenden in de afweging mee te wegen. Gedeputeerde Staten (GS) van Utrecht stelden na het overleg met GS van Zuid-Holland en de drie

gemeenten het herindelingsontwerp
Vijfheerenlanden op.

Zienswijze indienen kan t/m 26 januari 2017

Dit ontwerp tot herindeling ligt vanaf 1 december 2016 tot en met 26 januari 2017 ter inzage. In deze periode kan een ieder een zienswijze indienen. Na beoordeling van de ontvangen zienswijzen stellen GS een herindelingsadvies op. Het advies wordt aan Provinciale Staten van Utrecht ter vaststelling voorgelegd en vervolgens doorgestuurd naar de minister van BZK. Op basis van het herindelingsadvies wordt een wetsvoorstel opgesteld en ter advisering aan de Raad van State gestuurd. Uiteindelijk beslissen de Tweede en Eerste Kamer middels vaststelling van de herindelingswet of deze herindeling doorgaat.

Advies provincie: herindeling voldoet aan alle criteria

Beleidsmedewerker van provincie Utrecht Hans Versteeg gaf tekst en uitleg over het doel van het herindelingsontwerp en over de rol van de provincie. Een samenvoeging van gemeenten moet volgens de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) gebeuren.

De provincie geeft de minister van BZK een positief advies. Dit na toetsing van het herindelingsverzoek aan de vijf criteria van het Beleidskader gemeentelijke herindeling van het ministerie van BZK: draagvlak (bestuurlijk en maatschappelijk), bestuurskracht, interne samenhang en dorps- en kernenbeleid, duurzaamheid en evenwichtige regionale verhoudingen. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de herindeling geen doel op zich is. Het is een middel om een toekomstbestendige gemeente te vormen die haar (wettelijke) taken beter kan uitvoeren, de belangen van inwoners kan behartigen en een betekenisvolle rol in regionale samenwerking kan vervullen.

Op basis van de toetsing concludeert provincie Utrecht dat het herindelingsverzoek van de drie gemeenten voldoet aan alle criteria. Deze fusie van

gemeenten wordt breed gedragen en er ontstaat een nieuwe krachtige, duurzame gemeente Vijfheerenlanden.

Gevolg: andere provinciegrenzen

Een gevolg van deze herindeling is dat de grens van de provincie moet worden veranderd: Zederik en Leerdam liggen in Zuid-Holland en Vianen ligt in Utrecht. De nieuwe gemeente zet in op de toekomst van haar inwoners en bedrijven en zoekt een bestuurlijke omgeving waar de meeste kansen liggen (zoals bestuurlijke invloed en economische groei). Een meerderheid van de gemeentebesturen heeft een voorkeur voor de provincie Utrecht uitgesproken. Deze wens is voor provincie Utrecht een belangrijk uitgangspunt bij de afweging.

Maar er speelt meer. Een provinciegrenswijziging heeft invloed op samenstelling en indeling van enkele wettelijke samenwerkingsverbanden als de veiligheidsregio's, gezondheidszorg en omgevingsdienst. Wat zijn de gevolgen voor de organisaties? En wat zijn de financiële gevolgen? Het is in deze fase van het proces bestuurlijk complex om dat inzicht te krijgen. Dat komt onder meer door de verschillende bekostigings-systematieken en kostensoorten die er zijn. Wel hebben al deze organisaties aangegeven dat de kwaliteit van de dienstverlening aan de bewoners van Vijfheerenlanden niet in het geding is en dat ze actief zullen meewerken om de publieke kosten van ontvlechting zo laag mogelijk te houden. Provincie-medewerker Versteeg geeft aan dat het wel van belang is om tijdig de organisatorische, operationele en personele gevolgen van de ontvlechting in beeld te hebben. Want hoe eerder die in beeld zijn, hoe meer de publieke kosten kunnen worden beperkt.

Een fusie van onderaf

Wim Groeneweg belicht in zijn functie als voorzitter van de stuurgroep Vijfheerenlanden (vertegenwoordiging van de drie colleges) het fusietraject vanuit gemeentelijk perspectief. Hij legt

uit dat er al veel eerder een bestuurlijk vraagstuk lag en schetst daarbij een beeld onderverdeeld in verleden, heden en toekomst.

Hoe kunnen we de bestuurlijke inrichting van de regio Alblasserwaard Vijfheerenlanden (AV) voor de toekomst beter versterken? In het adviesrapport van de commissie Schutte aan het bestuur van AV was een fusie van Leerdam, Vianen en Zederik tot een nieuwe gemeente Vijfheerenlanden een van de aanbevelingen. Aanvankelijk deed Lingewaal ook mee, maar deze gemeente is al vroeg in de verkenningsfase uit het proces gestapt. De drie gemeenten hebben een zorgvuldig traject doorlopen om te onderzoeken of herindeling wenselijk was. Ondertussen lag er ook de vraag: Waar wil Vianen naar toe?

Dit kwam samen tot een fusiewens: een fusie van onderaf met een breed draagvlak. Er is geen goede of slechte provinciekeuze. Echter, kijkend naar de economische weerbaarheid en wendbaarheid en de sociaaleconomische factoren in het herindelingsontwerp, is goed te verklaren waarom de provincie Utrecht is meegegaan met de wens van de meerderheid van de gemeenten voor de provinciekeuze.

Waar staan we nu? De stuurgroep Vijfheerenlanden is druk bezig met de voorbereiding van de fusie. Het Vijfheerenlandenberaad (de gezamenlijke gemeenteraden) heeft ingestemd met een ambtelijke fusie per 1-1-2018 ter voorbereiding van de bestuurlijke fusie op 1 januari 2019. Er ligt inmiddels een contourenschets die het DNA van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden laat zien.

Wat brengt de toekomst? Met de terinzagelegging van het herindelingsontwerp per 1 december 2016 is een nieuwe fase van de herindelingsprocedure gestart. Per deze datum zijn de drie gemeenten onder preventief financieel toezicht geplaatst. Belangrijke besluiten over nieuwe investeringen vragen om de instemming van de provincie. Het voorstel daartoe moet met de twee andere gemeenten worden afgestemd. Zo werken we nu

ook al, dus verwachten we geen problemen daarover.

Kernenbeleid is voor de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden met 14 kernen - 15 met Hoef en Haag meegerekend - heel belangrijk. Iedere kern met een eigen identiteit, want daar is ruimte voor. Wij hechten aan de eigenheid van de dorpen en de diversiteit binnen de nieuwe gemeente. De gevoelens die her en der leven in Zederik en Leerdam over de provinciekeuze kunnen wij niet wegnemen, maar wij werken eraan dat inwoners erop vertrouwen dat wij recht doen aan ieders eigen identiteit.

Vragen

In dit verslag zijn de vragen en opmerkingen geclusterd samengevat en beantwoord.

De andere provincies

Vindt de provincie Gelderland het wel een goed idee? En hoe staat de provincie Zuid-Holland hier tegenover? In de pers heeft ze laatdunkend gedaan over het voorstel.

Gedeputeerde Mariëtte Pennarts antwoordt dat met de buurgemeenten Culemborg en Lingewaal in Gelderland is gesproken over het voorstel. Zij hebben begrip voor de redenen waarom de drie gemeenten samen voor een fusie kiezen. Zuid-Holland heeft een andere kijk op de gevolgen van de provinciekeuze voor de regionale samenwerking. De fusie van de drie gemeenten staat niet ter discussie. De belangen van Zuid-Holland zijn geborgd in de procedure. GS hebben apart overleg

gehad met GS van Zuid-Holland over deze fusie en hun opmerkingen meegewogen in ons voorstel. De provincie kan ook nog een zienswijze indienen over het herindelingsontwerp.

Cultuur

Er zijn verschillende musea in Vijfheerenlanden. Heeft het bestuur nagedacht over samenwerking tussen die musea?

Burgemeester Groeneweg antwoordt dat op dit detailniveau daar nog niet over is nagedacht. De contourenschets voor Vijfheerenlanden geeft een inkijkje hoe de

gemeente eruit gaat zien. Cultuur is daarbij een belangrijk element. De nieuwe gemeente beoogt te behouden wat er is. Het karakter van de dorpen en de kernen blijft behouden en wordt versterkt. De

Paardenmarkt van Vianen blijft de Paardenmarkt van Vianen. Hetzelfde geldt voor specifieke evenementen in andere kernen van de nieuwe gemeente.

De burgemeester onderschrijft de vergelijking van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden met 14 kernen met de multinational Unilever. Unilever heeft verschillende merken onder zich met een eigen identiteit, maar het overkoepelde concern vormt Unilever. Zo vallen straks ook de dorpen met een eigen identiteit onder het 'merk' Vijfheerenlanden.

Hoe zit het met de bibliotheek in Vianen? Leerdam en Zederik hebben ook een bibliotheek. Waar in het proces worden dit soort dingen geregeld? Zijn er middelen voor het bibliotheekwerk in de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden?

De burgemeester antwoordt dat inventarisatie van deze aandachtsgebieden, zoals musea en

sportverenigingen, binnen een jaar plaatsvindt om voor de ambtelijke fusiedatum een beeld te hebben. We gaan niet stilzitten, we gaan in gesprek en we kijken wat mogelijk is, aldus Groeneweg. Dit geldt ook voor de overgang naar een andere provincie.

Gedeputeerde Mariette Pennarts merkt aanvullend op dat de provincie een goed en ruimhartig bibliotheekbeleid kent en hecht aan een goed bibliotheeknetwerk binnen de provincie.

Gemeentelijke lasten

Gaat de fusie geld kosten en wat voor effect heeft dat voor de inwoners? Gaan de lasten omhoog?

Burgemeester Groeneweg merkt op dat de drie gemeenten nu verschillende woonlasten kennen. Leerdam is nu de duurste gemeente van de drie. Het is te verwachten dat na harmonisatie er grofweg een gemiddelde heffing voor de inwoners uitkomt. Gemiddeld zal een huishouden in Vianen waarschijnlijk ongeveer 40 euro per jaar duurder uit zijn. Maar uiteindelijk zal de nieuwe gemeenteraad van Vijfheerenlanden de tarieven van de gemeentelijke lasten vaststellen. Deze gemiddelde cijfers geven voor nu een indicatie.

Met een fusie van gemeenten zijn altijd kosten gemoeid. De gemeenten ontvangen van het Rijk een tegemoetkoming voor alle fusiekosten, een zogenaamde frictiekostenvergoeding. Het Rijk heeft deze vergoeding voor nu berekend op circa 11 miljoen euro. De nieuwe gemeente wil investeren in een goede kwaliteit van dienstverlening voor de inwoners.

Goed geïnformeerd

De gespreksleider vraagt de aanwezigen of zij goed zijn geïnformeerd over het herindelingsproces.

Dit is het geval. Een raadslid zegt dat er voldoende gelegenheid is om alles te doorgronden. Een journalist (tevens inwoner) merkt op dat het nog wel heel abstract is allemaal. Waar komt het Stadhuis? Waar kan ik straks mijn paspoort

ophalen? Dit soort concrete vragen. Hierbij wordt toegevoegd dat er nog geen weerstand is, als mensen nog niet precies weten wat er komt. En als er grote weerstand was, dan was het druk geweest op de informatieavond. De conclusie luidt dat er in algemene zin veel draagvlak is voor de vorming van Vijfheerenlanden met de provinciekeuze Utrecht in Vianen..

Tot slot

In zijn slotwoord bedankt de burgemeester iedereen voor zijn komst en belangstelling. De gespreksleider verwijst naar de website van de provincie Utrecht voor actuele informatie over deze herindeling. Het impressieverslag wordt ook op deze website geplaatst.

Zie www.provincie-utrecht.nl/gemeentelijke-herindelingen